

TER BESLUITVORMING

Aan: SPO

nota

Onderwerp: Internationaal georiënteerd basisonderwijs

Paraaf PO
Datum
Paraaf DGPV
Datum

PO

Van

T +31-70

Datum

Registratienr
PO/BenS 147055

Kopie voor

D. PO
DIV. PO
DGPV

Kopie aan en akkoord van
DGPV, PO

Datum afgedaan

Gekoppeld registratienr.

Deponeren in dossier

1. Aanleiding

Op dit moment wordt gewerkt aan een wetsvoorstel om het Internationaal georiënteerd basisonderwijs (IGBO) nader te regelen. Bij het IGBO gaat het om onderwijs aan kinderen die door het werk van hun internationaal mobiele ouders (bij internationale bedrijven en internationale juridische instellingen) voor een deel van hun schoolloopbaan zijn aangewezen op onderwijs in het buitenland (zie verder bijlage). Met name moet geregeld worden dat de voertaal voor maximaal 90% het Engels zal zijn.

2. Wat is het probleem?

Om meerdere redenen (zie bijlage 1) is het IGBO een relatief dure vorm van onderwijs. Daarom hebben de afdelingen tot nog toe steeds een ouderbijdrage gevraagd van gemiddeld ongeveer € 3900,- (zie bijgaand onderzoek CBS). De scholen kunnen niet zonder deze bijdrage en in de praktijk geldt deze veelal als voorwaarde voor toelating. Tot nu toe zijn conflicten, voor zover ik weet, uitgebleven. Dit komt omdat de ouderbijdrage (tot nog toe) meestal door de bedrijven en juridische instellingen werd betaald (de bijdrage maakt dan onderdeel uit van de arbeidsvoorwaarden) en door een soepele houding van de scholen bij onvermogen om te betalen. Deze bijdrage is eigenlijk niet vrijwillig te noemen. De scholen geven dat naar de ouders ook meer of minder openlijk aan. Dit is in strijd met artikel 40 van de WPO dat regelt dat de toelating tot een school niet afhankelijk mag zijn van een geldelijke bijdrage van de ouders en dat het onderwijs dus gratis moet zijn. PO heeft steeds gesteld dat het bepaalde t.a.v. de ouderbijdrage ook geldt als een leerling vanwege de ouderbijdrage niet tot de afdeling voor IGBO wordt toegelaten maar naar het Nederlandstalig gedeelte van de school wordt verwezen. Tot nu toe heeft dit geen echte problemen opgeleverd. **Op den duur kan dit "gedogen" tot een politiek lastige situatie leiden zeker omdat er steeds meer sprake zal zijn van expats zonder**

werknemerstatus of relatief lager betaalden als buitenlandse promovendi. Voor de behandeling in de TK brengt deze situatie een politiek risico met zich mee.

Een complicatie is dat voor het IGVO de ouderbijdrage niet meer vrijwillig is. VO verwijst naar de gang van zaken op vergelijkbare scholen in het buitenland waar een ouderbijdrage gebruikelijk en verplicht is. VO heeft daarvoor i.t.t. PO een aangrijpingspunt in de WVO namelijk artikel 75b.

3. Mogelijke oplossingen:

Er zijn drie mogelijkheden om dit probleem op te lossen.

Optie 1: De ouderbijdragen voor IGBO blijft vrijwillig.

Voordelen van deze optie:

- Vooral duidelijkheid en conformiteit met de Wet.

Nadelen:

- Als actiever bekend zou worden (in een eventueel debat in de TK) dat de bijdrage vrijwillig is, ontstaat op den duur het risico dat de bereidheid om te betalen bij sommige ouders en bedrijven afneemt. De rest moet dan meer opbrengen en dat zal ooit zijn grenzen hebben met als gevolg het instorten van afdelingen. Men heeft immers deze ouderbijdrage wel nodig!
- Vergeleken met de internationale scholen vormen IGBO afdelingen nu een goedkoop alternatief en zijn daardoor eerder haalbaar voor ouders die het zelf moeten betalen. Als een afdeling instort omdat meer ouders met een beroep op het vrijwillige karakter van de ouderbijdrage weigeren te betalen, betekent het dat juist voor de financieel zwakkere ouders geen alternatief meer is voor de dure internationale scholen. Bovendien kennen deze scholen niet de nauwe verbondenheid met een gewone Nederlandse school.
- Discrepancie met VO.

Optie 2: Ouderbijdragen voor IGBO zijn niet vrijwillig maar kunnen als voorwaarde worden gesteld voor toelating en zijn zo afdwingbaar.

Voordelen:

- Duidelijkheid en aansluiten bij wat in het buitenland en voor het IGVO geldt.

Nadelen:

- De WPO kent geen artikel als 73b WVO. Dit betekent een wetswijziging die de nodige tijd vergt.
- Politiek gezien is deze optie lastig omdat de hoge eigen bijdrage het IGBO-onderwijs minder toegankelijk maakt voor minder draagkrachtige ouders (die geen beroep kunnen doen op een kapitaalkrachtig bedrijf). Dat de extra kosten van het IGBO/IGVO nodig zijn, is op zich niet aan de orde. Het gaat om de vraag of kinderen van ouders die ook internationaal mobiel zijn, maar de bijdrage niet kunnen betalen daarom de toegang tot het IGBO kan worden onthouden. In het reguliere VO is overigens ook een ouderbijdrage aan vormen van Engelstalig onderwijs niet ongewoon.

Optie 3: Optie 1 met een extra overheidsbijdrage om het IGBO toegankelijk te houden voor ieder die er voor in aanmerking komt. Dit kan in meerdere vormen: een vast bedrag voor alle IGBO afdelingen i.p.v. de ouderbijdrage, een individuele bijdrage aan afdelingen voor gevallen die ze zelf niet op kunnen lossen of het vormen van een fonds waarin de overheid jaarlijks een bedrag stort.

Voordelen:

-Duidelijkheid voor wat de regels betreft en toegankelijkheid voor alle leerlingen die voor het IGBO in aanmerking komen.

Nadelen:

- Extra kosten die niet alleen het PO betreffen maar mogelijk ook een effect voor het VO met zich mee brengen. Risico met betrekking tot b.v. de Leonardoscholen die als bekostigde (afdelingen van) basisscholen ook ouderbijdragen vragen (hoogte wordt onderzocht door de inspectie).

Concreet: voor het PO betekent het overnemen van de totale gemiddelde ouderbijdrage van € 3700,- (die nu dus meestal door internationale bedrijven e.d. wordt betaald) een extra uitgave van 7,4 miljoen Euro boven op de huidige (ruim 2 miljoen).

4. Voorstel.

Aan alle opties zitten de nodige haken en ogen maar gezien de huidige wetgeving en de politieke gevoeligheid van verplichte eigen bijdrages en de precedentwerking naar andere schooltypen die eigen bijdrages vragen, adviseer ik een keuze voor optie 1: de ouderbijdrage blijft vrijwillig.

Kunt u hiermee instemmen?

Consequenties en toelichting

- Politiek, maatschappelijk en/of bestuurlijk:
Risico debat over ouderbijdrage in de TK. Dilemma: Aan vrijwilligheid kleeft op den duur het risico van weigering ouders/bedrijven. Daarmee kunnen op den duur afdelingen in gevaar komen. Dit terwijl IGBO en IGVO als belangrijk wordt gezien voor het vestigingsklimaat van de gemeenten waarin de afdeling staat.
Een verplicht te stellen bijdrage levert een debat op over de toegankelijkheid van kinderen van minder vermogende ouders.

BIJLAGE 1.

Wat is IGBO?

Bij het IGBO gaat het om onderwijs aan kinderen die door het werk van hun internationaal mobiele ouders (bij internationale bedrijven en internationale juridische/volkenrechtelijke instellingen) voor een deel van hun schoolloopbaan zijn aangewezen op onderwijs in het buitenland onderwijs. IGBO afdelingen zijn er in Groningen, Arnhem, Enschede, Hilversum, Almere, Amsterdam, Den Haag Rotterdam, Leiderdorp, Eindhoven en Maastricht. Het IGBO-onderwijs vindt (grotendeels) plaats in het Engels en gaat uit van Engelse of internationale curricula waardoor de doorgaande leerweg ook voor deze leerlingen is verzekerd op het moment dat hun ouders (weer) naar het buitenland verhuizen.

Het gaat voor 90% om buitenlandse leerlingen en voor 10% om Nederlandse leerlingen die binnenkort voor langere tijd naar het buitenland zullen vertrekken of een aanzienlijk deel van hun schooltijd aan een buitenlandse school hebben doorgebracht. IGBO vindt plaats op afdelingen van bekostigde basisscholen. Deze scholen ontvangen voor deze leerlingen een opslag op de gewone bekostiging van ongeveer € 1100,- Euro per l.l. Deze opslag is om meerdere redenen noodzakelijk: de leraren zijn meestal native speakers (Engels) en het werven van deze leraren in het buitenland is duur, de leermiddelen komen uit het buitenland, IGBO is een onderdeel van een internationaal netwerk en nascholing e.d. vindt meestal in het buitenland plaats. De voornaamste reden zijn echter de relatief kleine groepen die nodig zijn vanwege de relatief grote mobiliteit van de leerlingen (duiventillect) en het gegeven dat weliswaar het Engels de voertaal is (mondiaal de taal van het internationaal onderwijs) maar dat momenteel de meerderheid van de leerlingen het Engels niet als moedertaal heeft waardoor dit als vreemde taal moet worden aangeleerd. Er zijn op dit moment 11 afdelingen IGBO met ongeveer 2000 l.l. Het IGBO is belangrijk voor de internationalisering van de Nederlandse economie en van de economie van de plaatsen van vestiging in het bijzonder (vestigingsklimaat). Die hechten dan ook zeer aan dit soort onderwijs. Dat belang is onlangs nog weer door het Innovatieplatform bevestigd.

Wat regelt het wetsvoorstel?

Dit voorstel regelt:

a. De mogelijkheid van het Engels als voertaal (in afwijking van artikel 9, het achtste lid van de WPO) met daarbij de verplichting om minimaal 10% van de onderwijs te besteden aan het Nederlands. Dit laatste voor buitenlandse en Nederlandse leerlingen.

NB: reden voor die 10%: de "integratie" van de leerlingen in de Nederlandse samenleving; om deze reden moet het IGBO ook als afdeling een onderdeel vormen van een bekostigde school.

b. De (eisen voor de) stichting en de opheffing van een afdeling IGBO. Omdat er hoogstwaarschijnlijk nog een aantal afdelingen een IGBO-aanvraag zullen doen is niet gekozen voor een bevestiging van dat aantal. Zie ook pleidooi voor meer IGBO-vestigingen in het advies van het Innovatieplatform.

c. Welke leerlingen het IGBO mogen (i.v.m. de extra kosten) bezoeken. Zie boven. Het bewijs dat men gerechtigd is moet blijken uit een contract met het uitzendende bedrijf c.q. de internationale juridische organisatie.

NB: de eerste IGBO afdelingen dateren van 1984. Regeling is tot nog toe achterwege gebleven omdat het hier om een kwantitatief beperkt probleem ging waardoor andere te regelen zaken voor gingen. De extra bekostiging kon tot nog toe steeds plaatsvinden via wettelijke bepalingen voor bijzondere situaties (artikel 123 WPO). Omdat hier "langzamerhand" sprake is van een structurele situatie wordt voorgesteld dit voortaan te doen op basis van artikel 120, het derde lid van de WPO (dit vergt wijziging van het Bekostigingsbesluit WPO).